

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII:

- definirea și tipologia cardurilor
- emiterea, utilizarea și acceptarea cardurilor

Fișa de documentare nr 1
Definirea și tipologia cardurilor

Definirea cardului

Cardul este un instrument de decontare care asigură posesorului autorizat achiziționarea de bunuri sau servicii fără prezența efectivă a numerarului. Cu alte cuvinte, cardul, care facilitează legătura financiară intrinsecă între comercianți și consumatori, este o simplă cheie de acces într-un cont bancar.

Cardul este un suport de informație standardizat, securizat și individualizat, care semnalează că deținătorul său ar putea avea acces la dreptul de a-l folosi pentru plată.

Un card este acceptabil de către comerciant ca mijloc pentru plată de către deținător a obligațiilor asumate de către utilizator la procurarea de mărfuri, consumul de servicii sau obținerea de avansuri în numerar de la comerciant, în termenele și condițiile legii, a obligațiilor reciproce și a altor reglementări aplicabile.

Un card va fi acceptat ca mijloc de plată conform condițiilor în care a fost emis, stipulate prin obligațiile reciproce.

În vederea prevenirii riscurilor de neplată, cardul va fi acceptat ca mijloc pentru plată astfel încât să permită un sistem de transfer de fonduri:

transferul obligațiilor create de instrucțiunile de a plăti sau a face să se plătească, date sau autorizate de plătitor, colectate la banca beneficiarului plății către banca plătitorului în vederea debitării contului acestuia, procedură denumită, conform practicii internaționale, debit transfer; sau prelucrarea unuia sau mai multor ordine de plată începând cu cel al inițiatorului, date în scopul de a pune fonduri la dispoziția beneficiarului, procedură care va fi denumită, conform practicii internaționale, credit transfer.

Având caracteristicile universale ale unui instrument de plată, cardul asigură, pe lângă funcțiunile prezentate, și obținerea necondiționată de numerar, înlăturându-se astfel orice barieră funcțională de utilizare.

Clasificarea cardurilor

Cardurile, indiferent de funcțiile îndeplinite, au o serie de trăsături comune care conferă uniformitate tehnologică și recognoscibilitate universală.

Aceste trăsături comune sunt:

- fabricarea din material plastic cu aceleași dimensiuni indiferent de emitent (86mm x 54mm x 0,54mm).
- Să se prezinte pe partea din față (recto) următoarele:

a) elemente destinate folosirii impriterului pentru luarea unei amprente clare și distincte cel puțin pentru evidențele deținătorului, care vor include:

- numărul cardului, putând avea maximum de caractere prevăzut în obligațiile reciproce;
- numele, prenumele și orice alte elemente care să permită evitarea confuziilor referitoare la identitatea deținătorului, într-o redactare cu caractere latine și fonturi conforme obligațiilor reciproce;
- data cronologică a expirării valabilității cardului (LL/AA), conform calendarului gregorian, cu precizarea în obligațiile reciproce a timpului convențional în care este stabilită ora expirării în evidențele emitentului;

b) elemente destinate informării prin recunoaștere vizuală, cel puțin la comerciant:

- denumirea și sigla emitentului aplicate conform reglementărilor în vigoare astfel încât să nu inducă în eroare comerciantul și să nu furnizeze informație falsă despre emitent;
- o hologramă vizibilă la lumina naturală.

Toate aceste înscrisuri se vor face prin gravare laser (recomandat) sau embosare.

- Să prezinte pe partea din spate (verso) următoarele:

a) o bandă magnetică care permite citirea următoarelor date: numărul de cont, numărul de cod confidențial, fondurile disponibile;

b) un panel de semnătură cu fundal de culoare deschisă, rezistent la uzură și având elemente de siguranță în desen care să îngreuească posibilitatea ștergerii sau modificării semnăturii.

Cardurile pot fi clasificate în funcție de o serie de criterii, esențială rămânând gruparea acestora după modul de stocare a caracteristicilor de securizare, funcțiile îndeplinite și calitatea emitentului.

I. Tipuri de carduri în raport cu modul de stocare a caracteristicilor de securizare

Nevoia crescândă de securizare a acestui instrument de decontare, precum și dezvoltările tehnologice actuale au condus la existența și funcționarea a două tipuri esențiale de carduri, respectiv:

a) carduri cu bandă magnetică;

b) carduri cu microprocesor.

a) *Cardul cu bandă magnetică* asigură pe trei piste distincte încriptarea și securizarea unor informații despre utilizatorul cardului, emitentul acestuia, precum și algoritmul unic de codare/decodare a datelor de verificare a validității acestui instrument de plată.

.b) *La cardurile cu microprocesor* (chip) – smart-carduri – chip-ul atașat pe avers asigură stocarea informațiilor de securitate direct în acest chip și pot, opțional, asigură alimentarea și golirea financiară (transfer efectiv de fonduri). În acest ultim caz, cardurile cu chip funcționează pe principiul unui portofel electronic.

II. Tipuri de carduri în raport cu sursa de acoperire a cheltuielilor

În raport cu sursele de acoperire a cheltuielilor, cardurile pot îmbrăca următoarele forme:

debit – carduri

credit – carduri

a) *Cardurile de debit* asigură utilizatorului achiziționarea de bunuri sau servicii, sau retrageri de numerar fără prezența efectivă a însemnelor monetare. Condiția esențială de funcționare a acestui tip de card o reprezintă prereservarea unor fonduri într-un cont de card și efectuarea de cheltuieli în limita soldului disponibil.

b) *Cardurile de credit* asigură utilizatorului achiziționarea de bunuri și servicii sau retrageri de numerar; iar plățile se efectuează dintr-un credit sau o linie de credit acordate pe numele posesorului de card.

Un credit-card este un împrumut bancar automat, care are programate pe o bandă magnetică detaliile aranjamentelor între deținătorul cardului și bancă.

III. Tipuri de carduri în raport cu calitatea emitentului

Din punct de vedere al emitentului, cardurile pot fi grupate după cum urmează:

- carduri emise de bănci;
- carduri emise de societăți non-bancare;
- carduri emise de comercianți.

Carduri emise prin bănci

Dezvoltarea fără precedent a sectorului bancar mondial, creșterea încrederii în utilizarea instrumentelor bancare pentru fructificarea oricăror surse de venit au generat preocupări multiple pentru identificarea și lansarea pe piața de consum a unor instrumente de plată atractive, utile, ușor de obținut, sigure și profitabile.

Cardurile pentru retrageri de numerar sunt emise contra cost în limita unui plafon variabil în funcție de banca emitentă. Aceste carduri dau posibilitatea deținătorilor să cunoască soldul contului și ultimele operațiuni efectuate.

Cardurile naționale sunt administrate prin acorduri interbancare, supunându-se unor dispoziții comune. Cu ajutorul lor se pot efectua retrageri de numerar prin distribuitorii aflate pe teritoriul național, în baza unui plafon variabil. Totodată, aceste carduri permit și reglarea plăților în cazul achiziției de bunuri de la comercianții afiliați.

Cardurile internaționale prezintă importanță asemănătoare cu cele naționale, dar folosirea lor este extinsă și în străinătate pentru efectuarea de plăți. Acestea sunt grupate în două rețele, VISA și Eurocard/ MasterCard, fiind utilizate ca și cardurile naționale pentru plăți și retrageri de numerar pe plan național și internațional. Acest gen de carduri asigură și servicii precum: asigurarea contra pierderii sau furtului, asigurarea în caz de accident de călătorie, de invaliditate și deces. Sunt carduri personale și profesionale.

Cardurile emise de societăți non-bancare

Luând exemplul cardurilor bancare, societățile non-bancare, precum: lanțuri de magazine, cluburi private etc., au lansat propriile carduri care, pe lângă recunoașterea calității de membru, asigură posibilitatea efectuării de cheltuieli în timp real, fără a mai fi pusă problema dimensiunii disponibilităților proprii.

Cardurile emise de comercianți

Cardurile emise de comercianți sunt așa-numitele carduri private emise de întreprinderi comerciale pentru a facilita plățile emise cumpărătorilor din magazine și, eventual, de a oferi

facilități de credite. Creditul este uneori acordat gratuit cu ocazia anumitor operații de promovare. Aceste cărți sunt livrate de marile magazine, de supermagazine, societăți de distribuție a carburantului, precum și de firme ce vând prin corespondență. Fiecare carte este emisă de o filială a băncii comerciantului. Ca efect, fiecare credit este asociat utilizării unei cărți sau, dacă aceasta este utilizată mai mult într-unul din magazinele comerciantului considerat, emițătorul trebuie obligatoriu să fie un stabiliment de credit.

IV. Tipuri de carduri în funcție de momentul înregistrării tranzacției

Cardurile pot fi clasificate și după alte criterii, dar cel mai important criteriu pentru activitatea bancară este sistemul de decontare căruia îi aparțin.

Astfel, în funcție de momentul înregistrării tranzacției în contul deținătorului de card, există trei sisteme de decontare:

Sistemul “pay later”: deținătorul de card își reglează datoriile față de bancă la anumite intervale de timp stabilite de comun acord cu aceasta, după ce tranzacția dintre el și comerciant a avut loc. Acesta este singurul sistem care a fost folosit până acum în tranzacțiile internaționale, iar la baza lui stau așa numitele “cărți de credit”, când banca creditează deținătorul de card până la data convenită pentru reglarea cheltuielilor.

Există două tipuri de cărți de credit: credit-card- posesorul de card are deschisă permanent o linie de credit, având obligația reglării periodice a soldului contului și charge-card- posesorul de card are obligația ca la sfârșitul fiecărei luni să-și regleze cheltuielile.

Sistemul “pay befor”: deținătorul de card plătește serviciile pe care le facilitează cardul înainte de a beneficia de ele (în momentul în care i se eliberează cardul); este cazul cardurilor de acces la metrou, al cardurilor pentru telefon.

Sistemul “pay now”: deținătorul de card plătește bunurile cumpărate sau serviciile de care beneficiază în momentul derulării tranzacției prin debitarea automată a contului. Sistemul presupune utilizarea debit-card-ului.

Fișa de documentare nr 2 Emiterea, utilizarea și acceptarea cardurilor

Emiterea

Pentru ca o persoană fizică sau juridică să devină posesoarea unui card, este necesar ca aceasta să solicite acest lucru băncii sau companiei emitente prin adresarea unei cereri și încheierea unui contract. În contractul respectiv, se precizează tipul de card, facilitățile de care va dispune deținătorul și obligațiile acestuia față de bancă. Pentru a obține cardul solicitat, titularul trebuie să plătească o taxă de emitere și o taxă anuală de utilizare. În momentul primirii cardului, banca îi comunică titularului parola personală. Codul personal de identificare, aferent unui card, abreviat PIN (Personal Identificatin Number), reprezintă codul atribuit de emitent unui deținător de card.

Utilizatorul trebuie să reproducă acest număr în scopul verificării identității atunci când plata este deservită de un ghiseu automat. Pentru verificarea bonității clientului căruia banca îi emite cardul, societățile emitente de asemenea instrumente de plată pot apela la firmele specializate în acest scop.

Utilizarea cardului.

După cum rezultă din definiția dată cardului, posesorul cardului îl poate utiliza în următoarele scopuri:

- Pentru plata mărfurilor și serviciilor;
- Pentru retragerea de numerar de la distribuitorii automate sau de la ghiseele băncii.

Utilizarea cardului pentru plata mărfurilor și a serviciilor necesită experiența, la nivelul comerciantului care acceptă acest instrument de plată, a unui terminal pentru transferul electronic al fondurilor, denumit POS.

Rolul terminalului este acela de a prelua și a transmite informații asupra plății de la comerciant la centrul de analizare și de a primi autorizarea privind plata (în maximum 30 secunde).

Pentru obținerea de numerar de la distribuitorii automate, deținătorul cardului trebuie să tasteze codul personal (PIN) și suma dorită.. Distribuitorii automate de numerar realizează operațiile direct și imediat.

În funcție de serviciile prestate, se disting două tipuri de dispozitive:

- Distribuitorul automat de numerar - denumit bancomat sau cash dispenser, care permite utilizatorului retragerea de numerar din contul său.
- Ghiseul automat de bancă – denumit ATM – reprezintă, la fel ca tipul precedent de distribuitor atît retragerea de numerar, cât și accesul la servicii de informare cu privire la situația din conturi și la transferul de conturi.

Acceptarea cardurilor

Comercianții care au încheiat contracte de procesare a acestui tip de operațiuni cu o bancă comercială trebuie să beneficieze de decontarea tranzacțiilor derulate. Acest proces este denumit acceptarea cardurilor.

Programul de acceptare presupune existența unui contract de procesare a tranzacțiilor cu carduri dintre o bancă și un comerciant, care are obligația afișării siglei (VISA, EUROCARD, MASTERCARD), precum și a tipurilor de carduri care operează în mediul comercial respectiv.

Pe baza contractului încheiat, banca pune la dispoziția comerciantului servicii de decontare și servicii de autorizare carduri. Prin autorizarea cardului, operatorul bancar asigură vânzătorului că respectivul instrument de plată este valabil, iar deținătorul acestuia se află în posesia fondurilor care să acopere tranzacția efectuată. Rezultatul autorizării este răspunsul care poate conține unul dintre următoarele mesaje referitoare la card:

- a) Acceptare toată suma;
- b) Solicitarea de instrucțiuni suplimentare într-un anumit interval de timp;
- c) Neacceptarea ca mijloc de plată, cu solicitarea comerciantului de a confisca respectivul card.

Operațiunea de acceptare la plată a tranzacțiilor cu carduri se realizează prin parcurgerea următoarelor etape:

1. Deținătorul cardului solicită achiziționarea unui bun sau serviciu de la comerciant;
2. Comerciantul solicită autorizarea tranzacției către centrul de autorizare local/internațional;

3. Centrul de autorizare transmite cererea de autorizare către banca emitentă a cardului;
4. Banca emitentă verifică contul deținătorului de card;
5. Banca emitentă autorizează tranzacția și transmite informația către centrul de autorizare;
6. Centrul de autorizare transmite codul de autorizare către comerciant;
7. Comerciantul preda bunul sau presteaza serviciul către detinatorul cardului.

Tranzacția se derulează în timp real, prin echipamente electronice și softuri specializate, în condiții de deplină siguranță.

Ca urmare a experienței îndelungate, băncile din țările dezvoltate oferă clienților și alte instrumente și modalități de plată față de cele prezentate.

Test de evaluare

1. Ce reprezintă un card?
2. Ce se poate face cu un card?
3. Câte tipuri de carduri există?
4. Ce este acela un card de debit?
5. Ce este acela un card de credit?

Bibliografie

1. Ana Alexandrina Matei – Instrumente de plata, Manual pentru cls a XI-a, Editura CD Press.